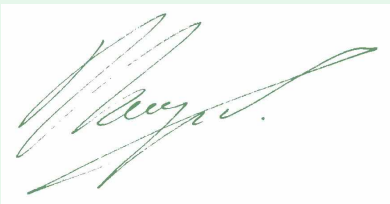

**Oriënterend onderzoek
beschermde natuurwaarden
bestemmingsplanwijziging
Recreatieterrein Berkenrhode
(Wekerom)**

Colofon

Titel	Oriënterend onderzoek beschermde natuurwaarden bestemmingsplanwijziging Recreatieterrein Berkenrhode (Wekerom)
Projectnummer	11214
Opdrachtgever	Recreatiepark Berkenrhode Roekelseweg 48 6733 BP Wekerom
Datum	28 juni 2011
Status rapport	eindrapport
Bestand	11214eind3.wpd
Opdrachtnemer	De Groene Ruimte BV Postbus 400 6700 AK Wageningen tel. 0317-423969 fax 0317-418758 dgr@dgr.nl www.dgr.nl
Handtekening voor akkoord directie	Naam : ir. P.A.W.M. Raaijmakers Handtekening:
Auteursrecht	De auteursrechten van dit rapport rusten bij zowel opdrachtgever als opdrachtnemer, tenzij schriftelijk anders is/wordt overeengekomen. Alleen degenen bij wie het auteursrecht rust zijn gerechtigd het rapport voor eigen gebruik te vermenigvuldigen, te verspreiden of toe te passen, alsook om het ter informatie aan derden openbaar te maken tegen onderling (= zij bij wie het auteursrecht rust) overeengekomen voorwaarden (kosten, citeren, gebruiken, wijzigen etc).
Aansprakelijkheid	Raadpleging van en eventuele verdere handelingen met/op basis van het door De Groene Ruimte BV geleverde product vallen buiten elke verantwoordelijkheid van opdrachtgever en/of De Groene Ruimte BV.

INHOUD

1. INLEIDING.....	3
2. WERKWIJZE EN UITVOERING.....	5
3. PLANGEBIED EN INGREEP.	7
4. RESULTATEN FLORA- EN FAUNAWET.	11
4.1. Waarnemingen.....	11
4.2. Conclusies en aanbevelingen Flora- en faunawet.	15
5. RESULTATEN NATUURBESCHERMINGSWET.	17
6. RESULTATEN ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR.	19

BIJLAGEN

- Bijlage 1. Samenvatting verplichtingen vanuit de Flora- en faunawet (FF-wet)
- Bijlage 2. Effect ingreep op beschermde soorten en habitattypen Natura 2000-gebied Veluwe
- Bijlage 3. Effect ingreep op Ecologische Hoofdstructuur

I. INLEIDING

In opdracht van Recreatiepark Berkenrhode in Wekerom heeft De Groene Ruimte bv in mei 2011 een ecologische toets ingevolge de Flora- en faunawet (FF-wet), Natuurbeschermingswet (NB-wet) en Ecologische Hoofdstructuur (EHS) uitgevoerd. Het betreft de zuidpunt van recreatiepark Berkenrode. Voor deze hoek is vanwege de voorgenomen plaatsing van een aantal recreatiewoningen een bestemmingsplanwijziging vereist.

In deze rapportage zijn de resultaten verwoord van de ecologische toets van de ingreep. In het kader van de toetsing zijn een beknopt bronnenonderzoek en een veldonderzoek uitgevoerd. Van de planlocatie is een situatiebeschrijving opgenomen. De aangetroffen en de zeer waarschijnlijk aanwezige, beschermde waarden zijn aangegeven. Ook is aangegeven welke van deze soorten en habitattypen door de ingreep ter plaatse worden beïnvloed en voor welke soorten derhalve een ontheffing in het kader van de FF-wet of vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet is vereist. Indien bronnenonderzoek en veldonderzoek onvoldoende informatie of zekerheid hebben opgeleverd, waardoor nader (veld)onderzoek is vereist, is dat aangegeven. Naast toetsing aan de Ff-wet en NB-wet zijn de vereisten vanuit de EHS in beeld gebracht.

Er heeft geen andere toetsing plaatsgevonden dan aan de vereisten vanuit de FF-wet, NB-wet en EHS.

2. WERKWIJZE EN UITVOERING

Ter voorbereiding op het veldbezoek is voor het plangebied een aantal bronnen (internetsites, verspreidingsatlassen en andere relevante rapporten) geraadpleegd, om een indruk te krijgen van de mogelijke natuurwaarden van (de omgeving van) het plangebied.

Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden op 2 juni 2011 tussen 16.00u en 19.00u. Het was droog, zonnig, de windkracht was matig (3) en de temperatuur was ca. 23 °C. Het veldbezoek is uitgevoerd door een ervaren veldecoloog¹⁾ van De Groene Ruimte. Daarbij zijn alle (sporen van) beschermde soorten en habitattypen in het plangebied en de omgeving genoteerd. Er is gekeken naar de geschiktheid van het plangebied en de omgeving voor beschermde soorten²⁾ en habitattypen. Ook andere bijzondere waarnemingen zijn genoteerd. Er is wel gericht gezocht naar (sporen van) beschermde soorten en typen, maar er zijn geen gerichte inventarisaties (met vallen of dergelijke) naar bepaalde soorten(groepen) uitgevoerd.

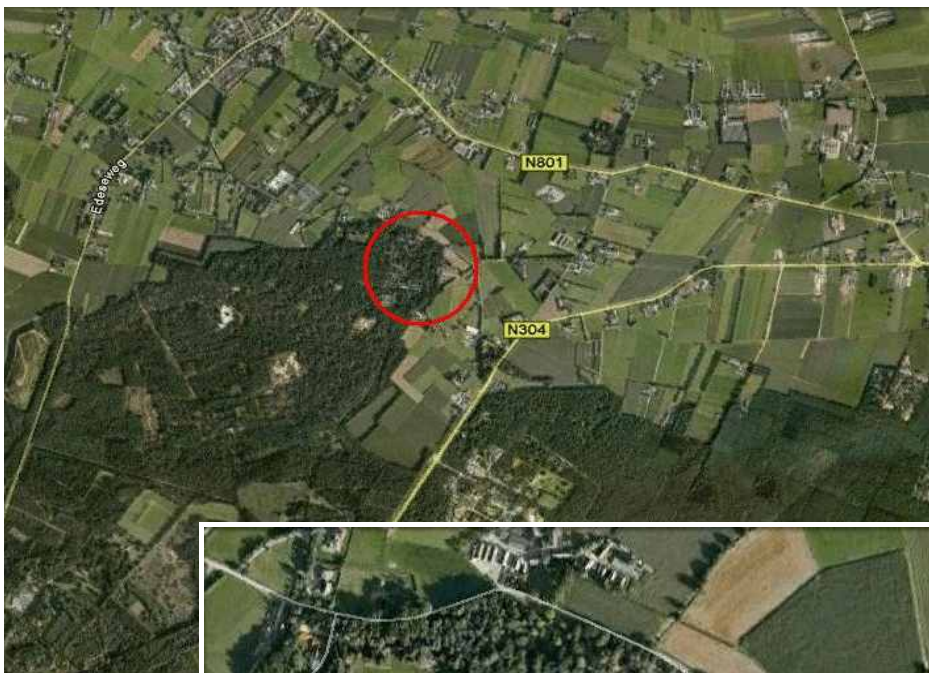
¹⁾ Dhr. Jan Maassen

²⁾ De meeste planten- en diersoorten zijn niet jaarrond vindbaar in het veld. Door het plangebied ook op mogelijke geschiktheid voor beschermde soorten te beoordelen, wordt een beeld verkregen van de mogelijkheid of waarschijnlijkheid dat deze soorten voorkomen. Om een maximale zekerheid over het al dan niet voorkomen te verkrijgen zijn in het algemeen gerichte inventarisaties in de daarvoor geschikte seizoenen noodzakelijk.

3. PLANGEBIED EN INGREEP

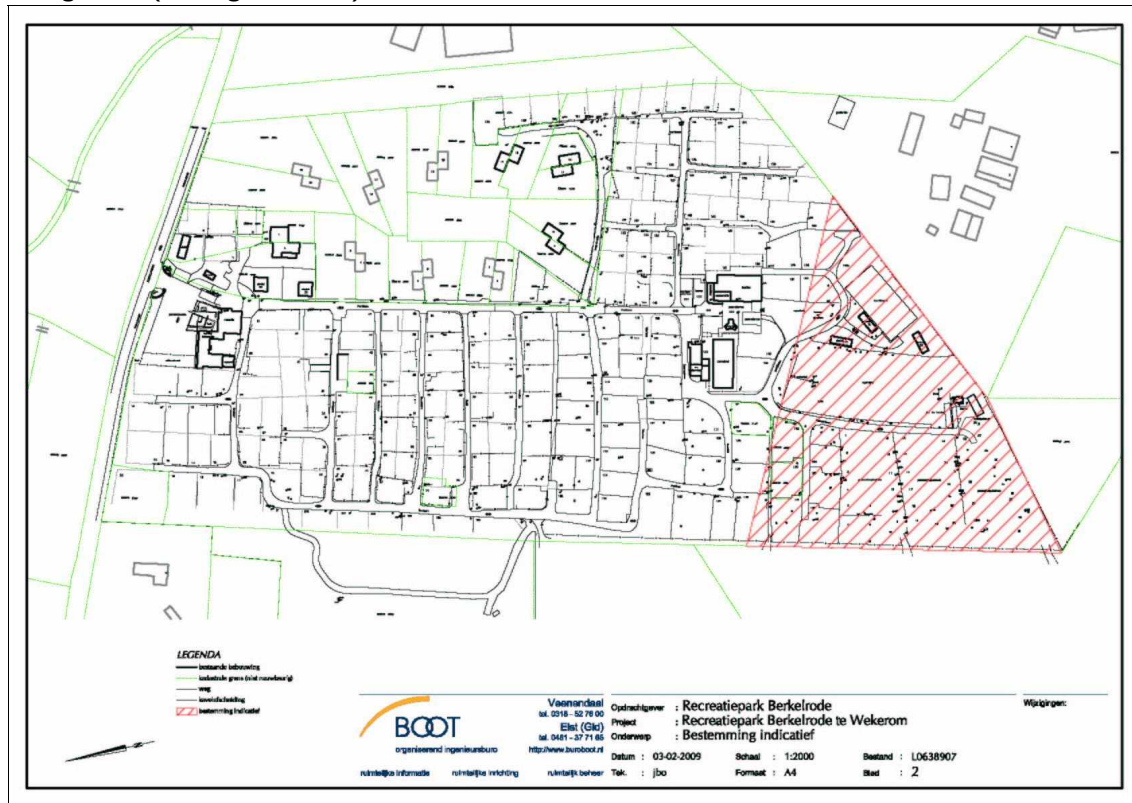
Ligging en omgeving

Recreatieterrein Berkenrhode ligt ten noord-oosten van Ede, tussen de kernen Roekel en Wekerom in een bosgebied, grenzend aan landbouwgebied. Het is gelegen binnen het Natura 2000 gebied “Veluwe” en heeft binnen de ecologische hoofdstructuur, zoals vastgesteld door provinciale staten in juni 2009, de aanduiding “natuur”. Op enige afstand ligt het stuifzandgebied “Het Wekeromse Zand”. Het recreatieterrein wordt voor het grootste deel in beslag genomen door kleine percelen met vaste kampeerplekken.

Het plangebied

Plangebied (rood gearceerd)

Het plangebied bestaat de zuidhoek (1,65 ha) van het recreatieterrein en bevat een groot speelveld, een groot veld met tijdelijke kampeerplaatsen, enkele vaste verblijfplaatsen, een tennisveldje en een dierenweide. De verschillende terreindelen en percelen worden van elkaar gescheiden door aangeplante hagen, natuurlijke en halfnatuurlijke houtopstanden. De houtopstanden met een natuurlijk karakter worden gedomineerd door de Zomereik. Daarnaast is er ook een aandeel van Ruwe berk, Grove den en Larix. Binnen de struiklaag komen soorten voor als Gewone vlier, Vuilboom en vooral Amerikaanse vogelkers. Ontwikkelde kruid- en moslagen ontbreken; zover binnen de kruidlaag een begroeiing aanwezig is bestaat deze uit een algemeen type verstoringsvegetatie. De aanwezige bomen zijn jong of hooguit van een gemiddelde stamdikte. Bomen van een dusdanige ouderdom en stamdikte dat ze potentieel als ecologisch van bijzonder belang kunnen worden aangemerkt ontbreken. Wel zijn de aanwezige houtstructuren van enig ecologisch belang, in het bijzonder voor vogels en foeragerende vleermuizen. Buiten de recreatiewoningen en kleine schuurtjes bestaat de vaste bebouwing binnen het plangebied uit een sanitairgebouw dat opgetrokken is uit kunststof platen en ijzeren golfplaten. Alle bebouwing verkeert in goede staat van onderhoud. Het gehele terrein maakt een ordelijke en goed onderhouden indruk. Buiten enkele kleine kunstmatige vijvers ontbreekt binnen het plangebied en wijdere omgeving enige vorm van open water.

Kampeerweide

Dierenweide

Recreatiewoning

Voetbalveld

Het voornemen

Het plangebied heeft nu de bestemming bos, maar is al wel in gebruik voor recreatie: sportveld, toeristische plaatsen en een aantal jaarplaatsen. Het voornemen is om de toeristische plaatsen in te richten met recreatiewoningen. Planologisch verandert het aantal toegestane recreatiewoningen op het gehele verblijfsrecreatieterrein niet.

Naar informatie van de beheerder worden de bestaande houtopstanden ingepast in de nieuwe inrichting en zal kap slechts incidenteel plaats vinden. Er zal wel enig grondverzet noodzakelijk zijn.

4. RESULTATEN FLORA- EN FAUNAWET

4.1. Waarnemingen

Flora

Aandachtspunten Flora- en faunawet		
Plantensoort	Artikel 8	Opmerkingen
< geen >		

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten of Rode-Lijstsoorten aangetroffen; gezien de huidige inrichting en recent gebruik van terrein worden deze ook niet verwacht.

Conclusie flora

Omdat door de ingreep geen streng beschermde³⁾ plantensoorten worden verstoord, is een ontheffing ingevolge de FF-wet voor het verstoren van streng beschermde plantensoorten niet aan de orde.

Zoogdieren

Aandachtspunten Flora- en faunawet					
Soort(en) of soortengroep	Artikel				Opmerkingen
	9	10	11	12	
< geen >					

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) vleermuizen aangetroffen.

Alle bebouwing en begroeiing is onderzocht op plekken die door vleermuizen gebruikt zouden kunnen worden als overwintering- of zomerverblijf. In het bijzonder is gelet op holten in bomen die verblijfmogelijkheden kunnen bieden en loshangende schors waarachter vleermuizen kunnen schuilen. Er werden geen verblijfmogelijkheden geconstateerd aan de relatief jong bomen met weinig dood hout. De aanwezige bebouwing werd op grond van gebruik, materiaalgebruik en afwerking als bijzonder weinig geschikt voor verblijf van vleermuizen beoordeeld. Sporen die op verblijf wijzen werden nergens aangetroffen.

Het plangebied is door zijn halfopen ruimtelijk structuur een geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Naast zeer algemene soorten als Laatzvlieger en Gewone dwergvleermuis kunnen ook soorten foeragerend verwacht worden die in holle bomen in de aangrenzende bossen

³⁾ Met streng beschermde soorten wordt bedoeld: soorten die zijn vermeld op tabel 2 en tabel 3 van de AMvB art. 75 FF-wet.

verblijven. In het bijzonder de Rosse vleermuis, maar ook de Gewone grootoor kunnen foeragerend verwacht worden. De ingreep verandert daar weinig tot niets aan; daarbij in acht nemend dat in de directe omgeving grote oppervlakten geschikt foerageergebied aanwezig zijn, zal de ingreep de foerageermogelijkheden zeker niet in gevaar brengen.

Overige zoogdieren

Binnen de omgeving van het plangebied kunnen verschillende streng beschermde zoogdieren verwacht worden: Eekhoorn, Das, Boommarter, Wild zwijn en Edelhert. Tijdens het veldbezoek is in het bijzonder gelet op verblijfsplekken en verblijfssporen van Eekhoorn en Boommarter. Deze werden nergens aangetroffen, noch werden waarnemingen gedaan van deze dieren zelf. Tevens is gelet op sporen die wijzen op vaste routes van dassen over het terrein of binnen de directe omgeving. Ook deze werden niet aangetroffen.

Buiten het plangebied, in het aangrenzend bosgebied, werden als de enigste sporen van streng beschermde zoogdieren wroetsporen van wilde zwijnen gevonden.

Waarnemingen van licht beschermde zoogdieren betroffen voornamelijk molshopen en muizenholen. Er kan een breder scala aan licht beschermde zoogdieren verwacht worden; de aanwezige begroeiingen bieden goede schuilmogelijkheden voor deze soorten.

Conclusie zoogdieren

Er zijn in het plangebied geen sporen aangetroffen van streng beschermde zoogdiersoorten; vaste verblijfplaatsen van deze soorten worden ook niet verwacht. Voor vleermuizen die in het plangebied foerageren zal de ingreep de foerageermogelijkheden zeker niet in gevaar brengen.

De genoemde licht beschermde soorten staan vermeld op tabel I van de AMvB art. 75 FF-wet; hiervoor geldt een automatische ontheffing bij onder andere “ruimtelijke inrichtingen en ontwikkelingen”.

Amfibieën, reptielen en vissen

Aandachtspunten Flora- en faunawet					
Soort(en) of soortengroep	Artikel				Opmerkingen
	9	10	11	12	
<geen>					

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek werden geen waarnemingen van amfibieën gedaan.

De droge omgeving waar open water of andere natte elementen ontbreken is weinig geschikt voor amfibieën. Streng beschermde soorten stellen specifieke milieueisen die binnen het plangebied ontbreken en deze worden daarom geheel niet verwacht. Ook voor licht bescherm-

de soorten is de omgeving te droog om deze op een natuurlijke wijze te verwachten. Echter de kleine vijvers door particulieren aangelegd kunnen verspreiding binnen het plangebied van enkele licht beschermde soorten tot gevolg hebben. Niet alleen doordat kikkervisjes en eieren zijn overgebracht, maar ook doordat amfibieën goed kleine watertjes binnen droog gebied weten te vinden. Niet alleen soorten die weinig aan water gebonden zijn, als gewone pad en Bruine kikker, maar ook Groene kikkers.

De (mogelijk) aanwezige soorten staan vermeld op tabel I van de AMvB art. 75 FF-wet; voor deze soorten geldt een automatische ontheffing bij onder andere “ruimtelijke inrichtingen en ontwikkelingen”.

Reptielen

Tijdens het veldbezoek werden geen waarnemingen van reptielen gedaan.

Het plangebied ligt binnen verspreidingsgebied van een relatief groot aantal reptielen zoals Levendbarende hagedis, Zandhagedis, Hazelworm en Gladde slang. Het plangebied voldoet echter onvoldoende aan de specifieke biotoopeisen die deze soorten stellen om ze te verwachten. Van genoemde soorten is er alleen een kleine kans dat de Hazelworm aangetroffen wordt, daar deze soort wat verder kan afzwerven van zijn meer optimale biotopen naar de menselijke omgeving. Het plangebied kan slechts op een zeer marginale wijze deel uitmaken van zijn biotoop. Indien voldoende voorzorgsmaatregelen genomen worden, zoals het voorzichtige verwijderen van afval en dood hout waaronder het dier schuilgelegenheid kan vinden, is ontheffing niet noodzakelijk.

Vissen

Door het ontbreken van een natuurlijk watermilieu komen binnen het plangebied geen vissen voor.

Conclusie amfibieën, reptielen en vissen

De (mogelijk) aanwezige amfibiesoorten staan vermeld op tabel I van de AMvB art. 75 FF-wet; voor de soorten van deze tabel geldt een automatische ontheffing bij onder andere ‘ruimtelijke inrichtingen en ontwikkelingen’.

Er is een niet uit te sluiten, kleine, kans dat incidenteel een zwervend exemplaar van de streng beschermde Hazelworm in het plangebied is. Voorafgaand aan grondwerkzaamheden dienen daarom zekerheidshalve de te bewerken gronden op Hazelworm te worden nagezocht.

Vogels

Aandachtspunten Flora- en faunawet					
Soort(en) of soortengroep	Artikel				Opmerkingen
	9	10	11	12	
< geen >					
De ingreep is alleen toegestaan: • indien geen broedgevallen worden verstoord (bij werkzaamheden in het broedseizoen kort vóór de ingreep controle hierop uit (laten) voeren); • indien geen jaarrond beschermde nesten worden verstoord.					

Alle bebouwing en het aanwezige groen is onderzocht op vaste verblijfplekken en plekken die potentieel deze functie kunnen vervullen. Er werden nergens verblijfplekken die als jaarrond beschermd kunnen worden aangemerkt vastgesteld, noch werden sporen die daarop wijzen aangetroffen. Tijdens het veldbezoek is wel een aantal algemene vogelsoorten waargenomen die men op dergelijke terreinen kan verwachten. Binnen het aanwezige groen is er broedgelegenheid voor struweel- en boombroeders. De bebouwing biedt weinig broedgelegenheid.

Conclusie vogels - broedgevallen en jaarrond beschermde nesten

Jaarrond beschermde vaste verblijfplekken zijn niet waargenomen en worden ook niet verwacht.

Insecten en andere ongewervelden

Aandachtspunten Flora- en faunawet					
Soort(en) of soortengroep	Artikel				Opmerkingen
	9	10	11	12	
< geen >					

Beschermde soorten die uit deze soortgroep binnen de ruimere omgeving verwacht kunnen worden betreft in de eerste plaats een aantal libelsoorten die aan zwak gebufferde wateren zijn gebonden. Binnen het plangebied en directe omgeving ontbreekt dergelijk watermilieu. Daarom worden deze soorten niet verwacht. Uit de groep van kevers komt binnen de Veluwe het Vliegend hert als streng beschermde soort voor. Ook voor deze soort ontbreekt binnen het plangebied en omgeving het geschikte bostype waarbinnen de soort tot voortplanting komt.

Er zijn geen aanwijzingen dat andere streng beschermde insecten of andere lagere diersoorten verwacht kunnen worden. Zover deze in de omgeving voorkomen zijn deze ook gebonden aan een specifiek milieu dat binnen het plangebied ontbreekt.

Conclusie insecten en andere ongewervelden

Uit deze soortengroepen zijn geen streng beschermde soorten waargenomen en deze worden ook, door het ontbreken van geschikte milieus, niet verwacht.

4.2. Conclusies en aanbevelingen Flora- en faunawet

- Er zijn in het plangebied geen streng beschermde planten -of diersoorten en geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen.
- Er worden, indien de ingreep kort na de nu verrichtte quickscan wordt uitgevoerd, geen vaste verblijfplaatsen van streng beschermde soorten en geen jaarrond beschermde nesten verstoord. Een ontheffing of het waarborgen van de functionaliteit voor soorten waarvoor geen ontheffing kan worden verkregen is niet aan de orde.
Voor soorten van tabel I van de AMvB art. 75 FF-wet geldt een automatische ontheffing bij ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen.
- Bij verwijdering van struiken en bomen in het broedseizoen, dienen deze kort voorafgaand aan de werkzaamheden op broedgevallen te worden onderzocht. Als deze aanwezig zijn, dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld totdat de broedgevallen op natuurlijke wijze zijn geëindigd en de jongen niet meer afhankelijk zijn van het nest. Als bekend is dat bomen en struiken in het volgende broedseizoen worden verwijderd, wordt geadviseerd ze in de winterperiode daaraan voorafgaand te verwijderen, zodat zich geen nieuwe broedgevallen kunnen vestigen.
- Nabij het plangebied zijn wroetsporen van het Wilde zwijn gevonden. Van verstoring van die soort op die plek is echter geen sprake.
- Er is een niet uit te sluiten, kleine, kans dat incidenteel een zwervend exemplaar van de streng beschermde Hazelworm in het plangebied aanwezig is. Voorafgaand aan werkzaamheden dienen daarom zekerheidshalve de te bewerken gronden en te verwijderen afval, dood hout en dergelijke op Hazelworm te worden nagezocht.
- Voor de verschillende soorten streng beschermde vleermuizen die in het plangebied foerageren zal de ingreep, gezien de directe omgeving, de foerageermogelijkheden zeker niet in gevaar brengen.
- Voor alle soorten (beschermde en niet beschermde) geldt de algemene zorgplicht. Deze houdt in dat de werkzaamheden en periode van uitvoering zo worden gekozen dat planten en dieren zo min mogelijk worden verstoord.
Aanwezige dieren (algemene soorten, en soorten zonder bijzondere beschermingsstatus) worden weggevangen of op een onschadelijke wijze verdreven naar een geschikt biotoop⁴⁾.
- Bij alle werkzaamheden is het van belang de bestaande, te handhaven landschapselementen als grasland, houtopstanden en struwelen te ontzien.

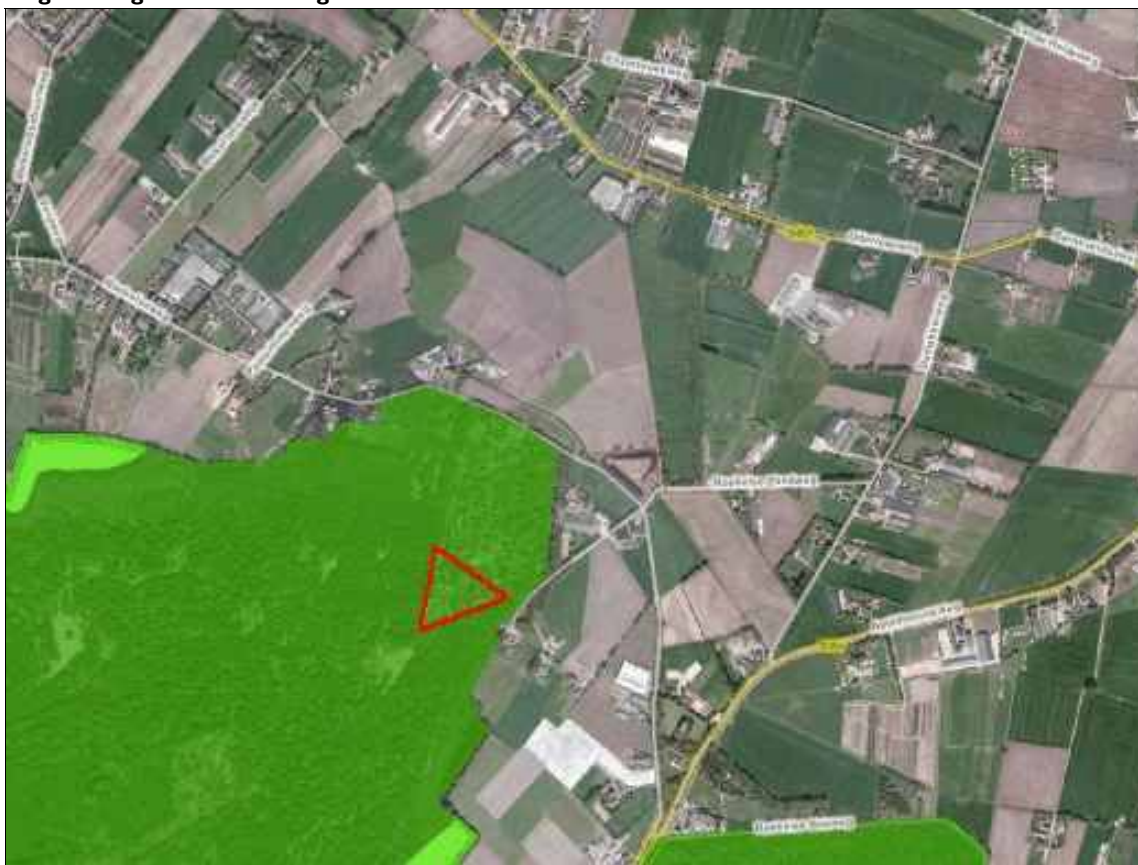
⁴⁾ Voor het wegvangen, verdrijven of verplaatsen van beschermde soorten is een ontheffing in het kader van de FF-wet vereist of moet gewerkt worden volgens een op de situatie van toepassing zijnde door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode.

5. RESULTATEN NATUURBESCHERMINGSWET

Het onderhavige plangebied is gelegen in het Natura 2000-gebied Veluwe. Het Natura 2000-gebied Veluwe is aangewezen voor 10 vogelsoorten, 7 andere soorten en 17 habitattypen. In bijlage 2 is voor elk van de beschermde waarden een toelichting opgenomen en is de doelstelling aangegeven. In de laatste kolom van bijlage 2 is aangegeven welke invloed van het project wordt verwacht op de betreffende instandhoudingsdoelstellingen.

Wat het toekomstig gebruik betreft worden er geen grote veranderingen en geen effecten verwacht, omdat het betreffende deelgebied reeds in gebruik is als recreatieterrein.

Begrenzing Natura 2000-gebied Veluwe en EHS

Voor geen van de soorten en typen waarvoor in het kader van Natura 2000-gebied Veluwe instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd, zijn negatieve effecten te verwachten bij realisering en toekomstig gebruik van de recreatiewoningen.

- Het plangebied is voor de 17 soorten waarvoor de Veluwe is aangewezen ongeschikt als leefgebied en blijft dat bij voortzetting van het huidige gebruik ook.
 - Wespennesten zijn theoretisch niet uit te sluiten; daarmee is theoretisch ook niet uit te sluiten dat het plangebied in principe onderdeel kan zijn van het foerageergebied van de Wespendif. Het huidige recreatieve gebruik maakt het echter onwaarschijnlijk dat Berkenrhode ook daadwerkelijk onderdeel van het foerageergebied van de Wespendif is. Zelfs als dat wel zo zou zijn, dan nog zou er gezien de kleine oppervlakte in potentie

- geschikt foerageergebied geen sprake zijn van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen voor de Wespandief. Realisering en toekomstig gebruik van de recreatiewoningen brengt daar geen verandering in.
- Voor de Zwarte specht is het plangebied ongeschikt als leefgebied door het ontbreken van oude bomen en de afwezigheid van mierennesten. Realisering en toekomstig gebruik van de recreatiewoningen brengt daar geen verandering in.
 - De 17 habitattypen waarvoor de Veluwe is aangewezen komen niet in het plangebied voor. Deze zijn bij voortzetting van het huidige gebruik als recreatieterrein ook niet te verwachten. Realisering van de recreatiewoningen heeft daarom geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen. Omdat het gebied reeds ingericht en in gebruik is als recreatieterrein, worden er geen effecten verwacht door het toekomstig gebruik van de te plaatsen recreatiewoningen.

6. RESULTATEN ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

Voor gebieden in de EHS geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen de 'nee, tenzij'-benadering. Dit betekent dat nieuwe plannen, projecten of handelingen binnen gebieden begrensd door de EHS niet zijn toegestaan als deze de kernkwaliteiten of omgevingscondities van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Het onderhavige plangebied ligt in een gebied dat is aangewezen in de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (EHS) (zie kaart in hoofdstuk 5). Het gebied is aangemerkt als bestaande natuur. Voor de bouw van de recreatiewoningen is beleidsmatig sprake van een nieuw plan in de EHS. De 'nee, tenzij'-benadering wordt daarom in het kader van dit project van toepassing geacht.

In bijlage 3 is voor elk van de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Veluwe aangegeven wat het effect is van de voorgenomen ingreep. De conclusie is dat de kernkwaliteiten en omgevingscondities niet door de voorgenomen bouw en gebruik van de recreatiewoningen worden aangetast. De reden daarvoor is dat het een al bestaand en in gebruik zijnd recreatieterrein is, waar ook al op de onderhavige planlocatie (de zuidpunt van het terrein) sprake is van een reguliere recreatieve inrichting en gebruik.

Bijlage I. Samenvatting verplichtingen vanuit de Flora- en faunawet (FF-wet)

Onderstaande tekst bevat de voor het onderhavige project belangrijkste aspecten van de Flora- en faunawet. Uiteraard is alleen de wettekst bepalend; aan onderstaande tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

Middels de Flora- en Faunawet (FF-wet) zijn in beginsel alle inheemse planten- en diersoorten beschermd en voor alle soorten geldt de wettelijke zorgplicht. Een aantal planten- en diersoorten heeft een bijzonder beschermingsstatus ('beschermde soorten'). Een ingreep kan een effect hebben op dergelijke eventueel aanwezige, beschermde planten- en diersoorten. Een initiatiefnemer heeft de wettelijke plicht om na te gaan of door de ingreep beschermde soorten worden verstoord; de bewijslast ligt bij de initiatiefnemer, die moet aantonen dat geen soorten worden verstoord (waardoor één of meer van de artikelen 8 t/m 12 van de FF-wet worden overtreden) of hij moet een ontheffing voor deze verstoring aanvragen bij het ministerie van LNV.

Artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet.

- Art. 8 Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Art. 9 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Art. 10 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Art. 11 Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Art. 12 Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

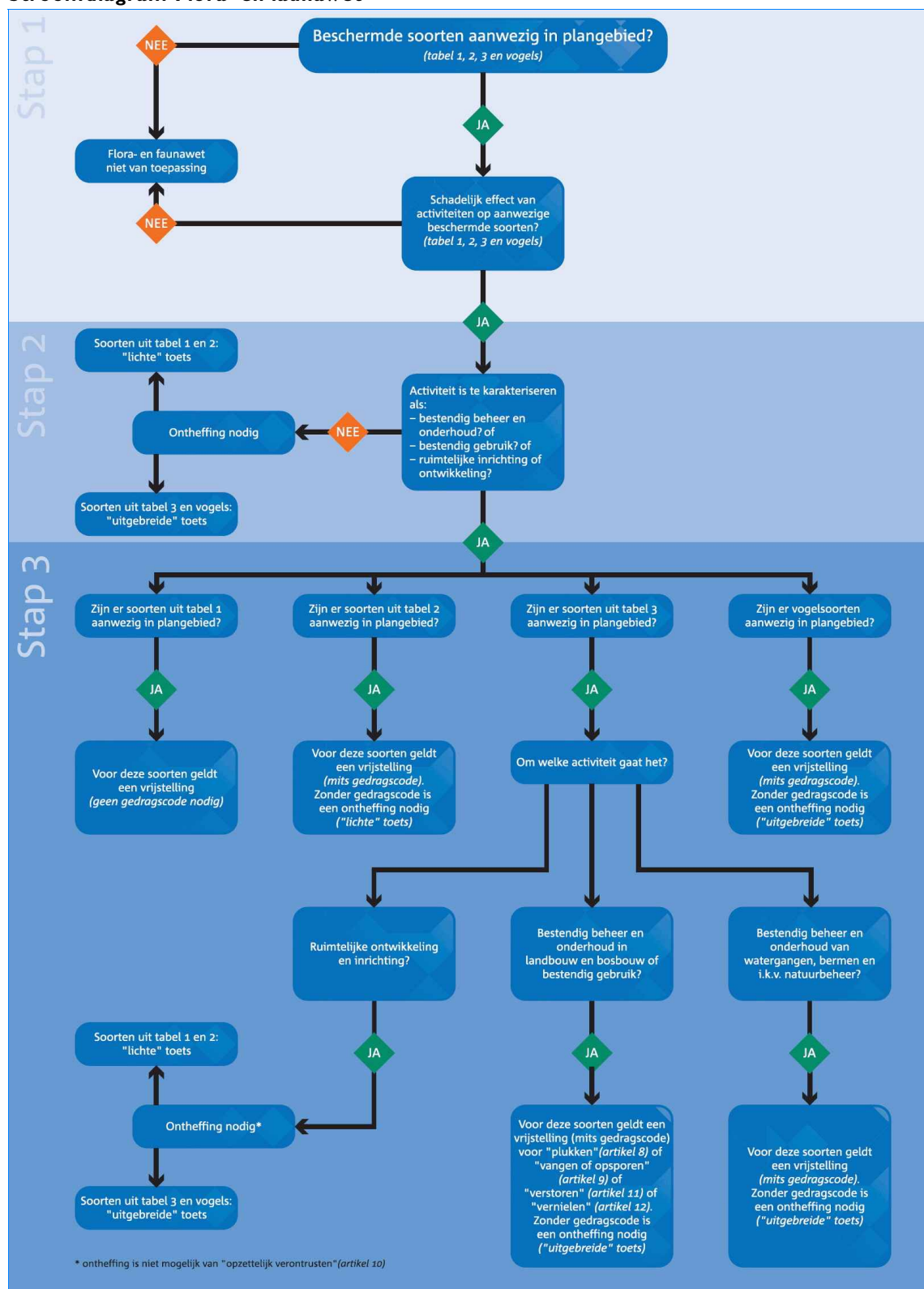
De eerste stap van zo'n procedure is een quickscan. In een quickscan wordt getracht zo veel mogelijk uitsluitsel te krijgen over de aanwezigheid of afwezigheid van beschermde soorten en, bij aanwezigheid, over de vraag of verstoring aan de orde is. Waar mogelijk wordt gekeken hoe eventuele verstoring kan worden voorkómen of worden verminderd. is uitgevoerd om vast te stellen of zich beschermde soorten bevinden in het plangebied, of deze soorten er gebruik van maken en of deze soorten verstoord worden door de ingreep.

Indien verstoring niet kan worden voorkomen, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Deze dient, vergezeld van een activiteitenplan ingediend te worden bij de Dienst Regelingen van het ministerie van LNV. In het activiteitenplan wordt onder andere uitgebreid ingegaan op het doel van de aanvraag, wordt een onderbouwing gegeven en wordt ingegaan op de wijze waarop met (streng) beschermde soorten wordt omgegaan. De verwerking van de aanvraag door de Dienst Regelingen kan geruime tijd in beslag nemen (in het algemeen minstens 2 maanden maar ook 6 maanden is niet uitzonderlijk).

Middels een Algemene Maatregel van Bestuur in 2005 is de toepasbaarheid van de FF-wet verder vorm gegeven. In deze AMvB is een onderscheid gemaakt in drie bijzondere beschermingsregimes; de beschermde soorten zijn onderverdeeld in drie groepen en elk van deze soortengroepen is vermeld op drie tabellen (zie tekstkader volgende pagina). De soorten van tabel 3 hebben de hoogste beschermingsstatus.

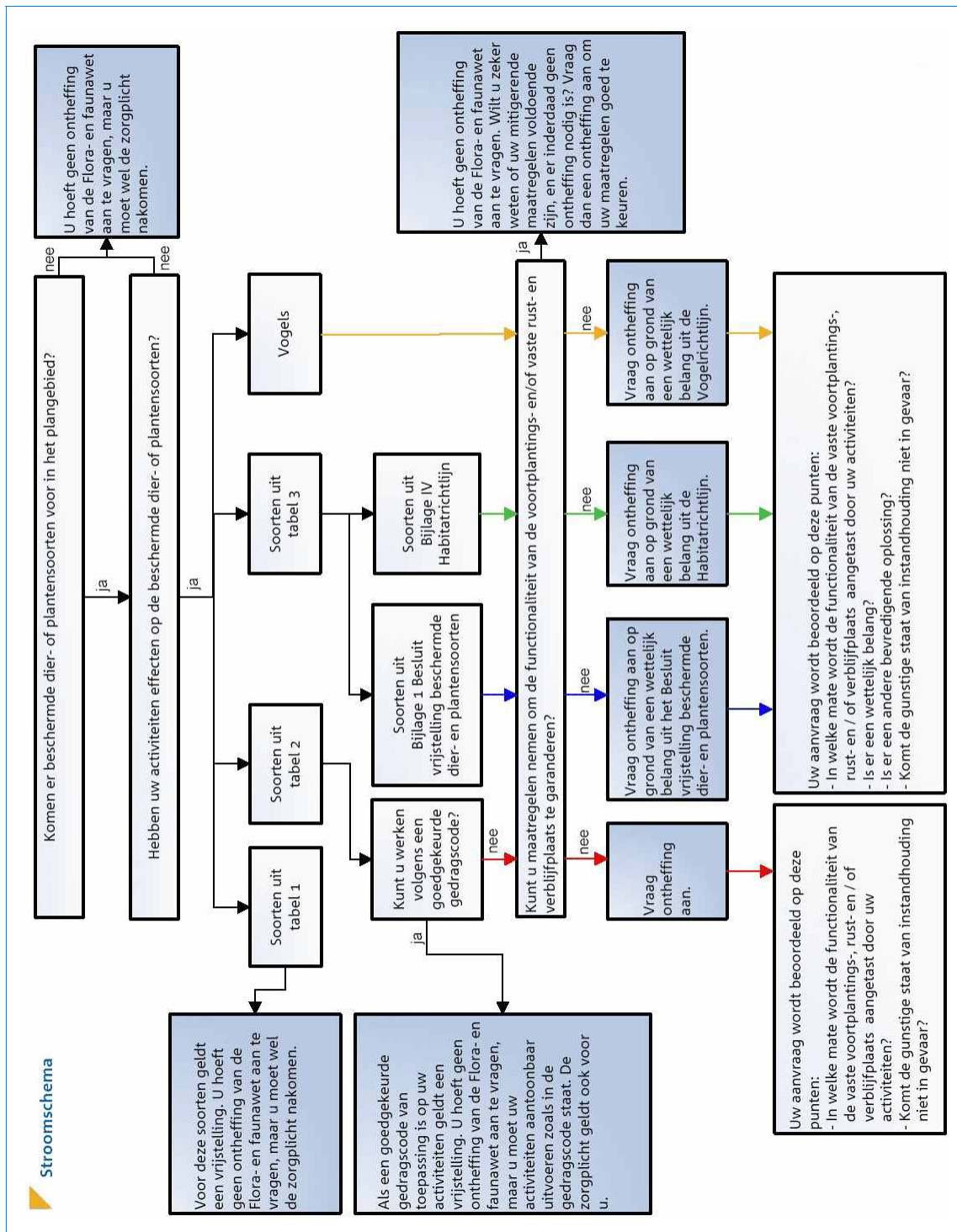
Vogels kennen een apart beschermingsregime, los van de tabellen-indeling. Sinds 26 augustus 2009 zijn de nesten van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Ook kan voor een aantal soorten van tabel 3 geen ontheffing meer worden verkregen; indien vaste verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig zijn, dient de ingreep plaats te vinden op een zodanige wijze dat -althans ingevolge de FF-wet- geen sprake is van verstoring.

Stroomdiagram Flora- en faunawet

(Zie ook het stroomdiagram op de volgende pagina).

Stroomdiagram voor Ruimtelijke ontwikkelingen per 26 augustus 2009

Bijlage 2. Effect plaatsing recreatiewoningen Berkenrhode op beschermde soorten en habitattypen Natura 2000-gebied Veluwe

Soort / Habitat	Beschrijving	Doelstelling	Effect beoordeeld project
Vogelrichtlijnsoorten			
Wespendief A072	Vermoedelijk broedt meer dan een kwart van de Nederlandse wespddieven op de Veluwe. Na de grootschalige bebossing, begin vorige eeuw, heeft de soort zich sterk uitgebreid, maar vermoedelijk zijn de aantallen de laatste decennia constant of mogelijk licht afnemend. Het gemiddeld aantal paren in de periode 1999-2003 wordt geschat op 150. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 150 paren.	De Wespendief komt in de omgeving voor en kan in principe het plangebied als voedselgebied gebruiken. Deze roofvogel leeft in het broedseizoen overwegend van wespenbroed. In het plangebied kan mogelijk gezocht worden naar in de grond aanwezige wespennesten. De kans dat deze in het plangebied worden gevonden kan geheel uitgesloten worden, gelet op de huidige inrichting van het plangebied. Daarom wordt geen negatief effect verwacht van het beoordeelde project op de soort.
Nachtzwaluw A224	Van oudsher is de nachtzwaluw een talrijke broedvogel van de Veluwe. De populatie is vanaf de 50-er jaren van de vorige eeuw sterk afgenomen tot een dieptepunt in het begin van de 80-er jaren. Sedertdien broedt bijna de helft van de Nederlandse nachtzwaluwen op de Veluwe. Daarna trad weer herstel op zodat de stand momenteel weer 100-den paren omvat. Het gemiddeld aantal paren voor de periode 1999-2003 wordt geschat op 610. Dit niveau ligt overigens nog altijd beduidend lager dan het niveau in de 50-er jaren. De soort verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding. De belangrijkste deelgebieden, die elk voor zich al het gewenste niveau van 40 paren voor een sleutelpopulatie overschrijden zijn het Harskampse Zand, Worth-Rhederzand, Oldenbroekse en Elspeetse Heide en Hoge Veluwe. De samenhang van deze deelpopulaties is goed, zodat voor de Veluwe als geheel van één metapopulatie kan worden gesproken.	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 610 paren.	De Nachtzwaluw is een soort van heidevelden en stuifzanden op de Veluwe. Het habitatype stuifzanden is binnen de directe omgeving binnen een te kleinschalig en te verstoord karakter aanwezig om de Nachtzwaluw te verwachten. Binnen het plan-gebeid ontbreekt elke habitat voor de soort. Door het project zal er ook geen effect optreden op deze soort.

Soort / Habitat	Beschrijving	Doelstelling	Effect beoordeeld project
Ijsvogel A229	De ijsvogel broedt in sterk fluctuerende aantallen langs de sprengen en vijverpartijen van de Veluwe rand. Na strenge winters kan ze geheel verdwenen zijn, maar na een reeks van zachte winters belopen de aantallen enige tientallen (bijvoorbeeld 1995 26 paren). Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het genoemde aantal paren heeft betrekking op gunstige jaren. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Veluwerand met de grote rivieren ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.	Door het ontbreken van open water heeft het plangebied en haar directe omgeving geen betekenis voor deze soort.
Draaihals A233	Van oudsher is de draaihals een bekende broedvogel, vooral door het bezetten van nestkasten. Sedert begin 70-er jaren worden nestkasten niet meer bezet. Ongetwijfeld een gevolg van de sterke afname van de populatie en daarnaast een toename van het aanbod aan (dode) berken als natuurlijke nestplaats (in oude hollen van grote bonte spechten). De stand lijkt jaarlijks te fluctueren met vooral vanaf de 90-er jaren een sterk terugval tot een niveau van hooguit 50 paren; ver beneden het gewenste niveau voor een sleutelpopulatie. Op de Veluwe broedt het leeuwendeel van de Nederlandse populatie met als belangrijkste deelgebieden Kootwijker- en Harskampse Zand, Zilvense Heide, Rhederzand en Planken Wambuis. In hoeverre gesproken kan worden van een aaneengesloten meta-populatie voor de gehele Veluwe is de vraag. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan voldoende draagkracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 100 paren.	Door het ontbreken van bosstructuren in het plangebied wordt deze soort niet in het plangebied verwacht. In de directe omgeving zijn wel geschikte bosstructuren aanwezig, echter deze worden niet aangetast door het beoordeelde project. Dus er wordt geen negatief effect verwacht op het leefgebied voor de soort.
Zwarte specht	De zwarte specht is een broedvogel op de Veluwe	Behoud omvang en kwaliteit	Door het ontbreken van oude bomen met dood

Soort / Habitat	Beschrijving	Doelstelling	Effect beoordeeld project
A236	vanaf 1918 in langzaam toenemend aantal. De hoogste aantallen werden vastgesteld aan het eind van de 80-er jaren. Vervolgens is het aantal enigszins teruggelopen. Het gemiddeld aantal paren in de periode 1999-2003 wordt geschat op 430. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.	leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 430 paren.	hout wordt deze soort in het plangebied niet verwacht. Ook ontbreken populaties van rode mieren, die de voedselbron voor de soort vormen binnen het plangebied. Echter in de directe omgeving is wel geschikt bos aanwezig Dat wordt door de plannen niet fysiek aangetast of in het bijzonder door beïnvloed.
Boomleeuwerik A246	Van oudsher is de boomleeuwerik een talrijke broedvogel. De aantallen zijn halverwege de vorige eeuw duidelijk afgenomen, maar sinds het begin van de 70-er jaren is een opmerkelijk herstel opgetreden. Het gemiddeld aantal paren in de periode 1999-2003 wordt geschat op 2.400. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Momenteel broedt de boomleeuwerik verspreid over de gehele Veluwe in een aaneengesloten metapopulatie die 1/3 van de Nederlandse populatie omvat. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 2.400 paren.	Het geschikte biotoop voor deze soort ontbreekt geheel in het plangebied en directe omgeving. Op grotere afstand kan de soort wel verwacht worden, maar het beoordeelde project heeft geen enkel effect op de Boomleeuwerik op grotere afstand.
Duinpieper A255	De Veluwe is momenteel het enige gebied in Nederland waar duinpiepers broeden. Van oudsher was het een schaarse, doch gewone broedvogel van alle stuifzanden. Tegenwoordig is het belangrijkste broedgebied het Kootwijkerzand en Harskampse Zand. Andere gebieden waar de duinpieper rond de eeuwwisseling nog broedde waren het Hulshorster- en Beekhuizerzand, Nieuw Millingse Zand, Planken Wambuis, Otterlose Zand en Deelense en Pampelse Zand. Het aantal paren leek eind vorige eeuw te stabiliseren op een niveau van 30-40 paren; net onder het gewenste niveau voor een sleutelpopulatie, vanaf 1999 viel de stand echter sterk terug met in 2002 nog slechts 5 paren en in 2003 nog één. Gezien de landelijk zeer ongunstige	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 40 paren.	Het geschikte biotoop voor deze soort ontbreekt geheel in het plangebied en directe omgeving. Op grotere afstand (> 500 m) kan de soort wel verwacht worden, maar het beoordeelde project heeft geen enkel effect op de Duinpieper op grotere afstand.

Soort / Habitat	Beschrijving	Doelstelling	Effect beoordeeld project
	staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het is van groot belang geïsoleerde deelgebieden beter te verbinden zodat de populatie als één metapopulatie kan functioneren. Hiervoor is het van belang dat voor het habitatype H2330 zandverstuivingen uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit voortvarend worden opgepakt. Aangezien de soort gevoelig is voor verstoring o.a. door geluid, is het zaak met herstel van dit habitatype te beginnen op de meest geschikte locaties voor deze soort. Bij de verdere uitwerking van de doelen in het kader van het beheerplan is het nodig te bezien of voor herstel van een sleutelpopulatie op termijn aanvullende maatregelen nodig en zinvol zijn in het licht van de mate van herstel van deze soort. Het gebied kan mogelijk op termijn voldoende draagkracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.		
Roodborsttapuit A276	Van oudsher is de roodborsttapuit broedvogel op de heidevelden, maar aanvankelijk vermoedelijk in bescheiden aantallen. Vanaf de 70-er jaren zijn de aantallen sterk toegenomen en tegenwoordig kunnen we spreken van een aaneengesloten metapopulatie. Het gemiddeld aantal paren voor de periode 1999-2003 wordt geschat op 1.100. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 1.000 paren.	Het geschikte biotoop voor deze soort ontbreekt geheel in het plangebied en directe omgeving. Op grotere afstand (> 500 m) kan de soort wel verwacht worden, maar het beoordeelde project heeft geen enkel effect op de Roodborsttapuit op grotere afstand.
Tapuit A277	De tapuit was een karakteristieke broedvogel van stuifzanden en zandige heidevelden. In het verleden broedden 100-den paren op de Veluwe. Het is aanneemelijk dat de aantallen al vanaf het begin van de vorige eeuw door bebossing van stuifzanden en heidevelden teruglopen. Deze tendens heeft zich versterkt doorgezet vanaf de 80-er jaren, zodat	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 100 paren.	Het geschikte biotoop voor deze soort ontbreekt geheel in het plangebied en directe omgeving. Op grotere afstand (> 500 m) kan de soort wel verwacht worden, maar het beoordeelde project heeft geen enkel effect op de Tapuit op grotere afstand.

Soort / Habitat	Beschrijving	Doelstelling	Effect beoordeeld project
	momenteel hooguit nog enkele 10-tallen paren res-teren. Het gemiddeld aantal paren voor de periode 1999-2003 wordt geschat op 66. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan voldoende draagkracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.		
Grauwe klauwier A338	Vermoedelijk is de grauwe klauwier van oudsher een schaarse broedvogel. Het leefgebied kenmerkt zich door halfopen structuurrijke vegetatie met een hoog aanbod aan grote insecten en kleine gewervelden. De schatting voor de periode 1999-2003 komt uit op 27 paren, met een dalende trend. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan voldoende draagkracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 40 paren.	Het geschikte biotoop voor deze soort ontbreekt geheel in het plangebied en omgeving. De soort broedt op de Hoge Veluwe. De beoordeelde ingreep kan geen enkele invloed hebben op het voorkomen van de Grauwe klauwier in de omgeving.
Habitatrichtlijnsoorten			
Gevlekte witsnuitlibel HI042	De gevlekte witsnuitlibel heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. De beoogde uitbreiding van de populatie (tot het voor een duurzame populatie minimaal noodzakelijke aantal dieren) is gebaseerd op het realiseren van een landelijk gunstige staat van instandhouding.	Uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie tot een duurzame populatie van ten minste 500 volwassen individuen.	Het geschikte biotoop van deze soort ontbreekt in het plangebied en in de directe omgeving. Op de Veluwe is de soort te verwachten op vennen en bosplassen. Er is slechts één populatie op de Veluwe bekend. Het plangebied heeft geen enkele betekenis voor de soort.
Vliegend hert HI083	In ons land is de Veluwe het belangrijkste kerngebied voor het vliegend hert. De soort komt vooral voor in de omgeving van Vierhouten, Elspeet, Hoog Soeren en ten westen van Apeldoorn. Op de zuidoostelijke Veluwe is de soort bekend van de omgeving van De Steeg.	Uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.	Aan de voorwaarde voor het voorkomen van het Vliegend hert, een permanent aanbod van dood ondergronds (eiken)hout, wordt niet voldaan binnen het plangebied en in de directe omgeving daarvan. De soort wordt daarom niet verwacht in het plangebied en omgeving, zeker niet met een vaste verblijfplaats. Daarbij komt dat de soort op de zuidelijke Veluwe zeldzaam is.

Soort / Habitat	Beschrijving	Doelstelling	Effect beoordeeld project
Beekprik H1096	De beekprik verkeert landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding. De Veluwe levert één van de grootste bijdragen. De soort komt hier voor in allerlei sprengbeken, met name aan de oostkant van het gebied (doorgaans niet in de sprengkoppen, maar verder stroomafwaarts). In het verleden heeft de soort ook op de noordwestelijke en zuidelijke Veluwe geleefd, maar hier is ze momenteel verdwenen. Omdat de meeste leefgebieden sterk geïsoleerd zijn, zal een vergroting van de verspreiding waarschijnlijk alleen via gericht uitzetten mogelijk zijn op locaties waar de waterkwaliteit en beekmorfologie inmiddels weer hersteld zijn.	Uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.	Door het ontbreken van natuurlijk stromend water binnen plangebied wordt deze soort niet verwacht. Ook komt de soort in de omgeving niet voor. Derhalve kunnen geen negatieve effecten verwacht worden.
Rivierdonderpad H1163	De rivierdonderpad is bekend van de Hierdensche beek en van de Verloren beek bij Epe met enkele nabijgelegen beken (Paalbeek, Klaarbeek en Tongersche beek). De soort is landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding en wordt in beken sterk bedreigd. De beken van de Veluwe leveren één van de grootste bijdragen voor de populaties van de rivierdonderpad in beken én er zijn nog mogelijkheden voor uitbreiding.	Uitbreiding omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.	Door het ontbreken van natuurlijk stromend water binnen het plangebied wordt deze soort niet verwacht. Derhalve kunnen geen negatieve effecten verwacht worden.
Kamsalamander H1166	De kamsalamander komt verspreid voor op de Veluwe op een beperkt aantal locaties, veelal in of nabij landbouwencaves en langs de randen van het gebied. Het grootste deel van de Veluwe is als habitat ongeschikt voor de kamsalamander.	Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.	Door het ontbreken van open water binnen het plangebied en de iets wijdere omgeving wordt deze soort niet verwacht. Derhalve kunnen geen negatieve effecten verwacht worden.
Meervleermuis H1318	De Veluwe levert als overwinteringsgebied één van de grootste bijdragen voor de meervleermuis.	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.	Deze soort komt op de Veluwe alleen voor in ondergrondse gebouwen (bunkers). Het gaat hierbij uitsluitend om overwintering en om trekroutes naar deze winterverblijven. Van beide is geen sprake in het plangebied. Op vliegveld Deelen ligt een aantal verlaten bunkers, die geschikt zouden kunnen zijn voor overwintering van de Meervleermuis. Het plangebied ligt aan de rand van een bosgebied

Soort / Habitat	Beschrijving	Doelstelling	Effect beoordeeld project
			en is geen onderdeel van lintvormige landschapsstructuren die dusdanig aansluiten op de omgeving dat ze van belang kunnen zijn op eventuele vliegroutes van de Meervleermuis.
Drijvende waterweegbree H1831	De drijvende waterweegbree is in ieder geval bekend van de Hierdense beek. Voor de landelijke verspreiding van de soort is behoud van deze populatie van groot belang.	Behoud verspreiding, behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.	Door het ontbreken van open water wordt deze soort niet verwacht in het plangebied en omgeving.
Habitattypen			
Psammofiele heide met <i>Calluna</i> en <i>Genista</i> H2310	Uitbreiding van de oppervlakte stuifzandheiden met struikheide dient gericht te zijn op het verbinden van grote heideterreinen via open landschap, met het oog op duurzaamheid van populaties van flora en fauna. Ook kleinere terreinen dienen vergroot te worden of verbonden te worden met andere heiden, met het oog op completere en duurzamere faunagemeenschappen. Verbetering van de kwaliteit dient vooral gericht te zijn op een betere structuur (voor fauna). Overgangen naar inheems loofbos en struweel dienen zo veel mogelijk behouden te blijven of uitgebreid te worden met het oog op broedvogels en andere fauna.	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.	In het plangebied is dit vegetatietype niet aanwezig. Echter op een afstand van > 500m is het vegetatietype aanwezig binnen het Wekeromse Zand. Door het beoordeelde project wordt dit habitatype in de omgeving niet negatief beïnvloed.
Psammofiele heide met <i>Calluna</i> en <i>Empetrum nigrum</i> H2320	Het habitatype binnenlandse kraaiheidebegroeiingen verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding. De Veluwe begroeiingen zijn van speciaal belang omdat ze zich aan de rand van het areaal van het type bevinden.	Behoud verspreiding, oppervlakte en kwaliteit.	In het plangebied en omgeving is dit vegetatietype niet aanwezig. Door het beoordeelde project wordt dit habitat type in de omgeving niet negatief beïnvloed.
Open grasland met <i>Corynephorus</i> - en <i>Agrostis</i> -soorten op landduinen H2330	Landelijk wordt gestreefd naar een anderhalf maal zo grote oppervlakte van het habitatype zandverstuivingen in Nederland. De grootste bijdrage voor dit habitatype moet komen van de Veluwe. Voldoende winddynamiek is een belangrijk randvoorwaarde voor de realisering van gevarieerde zand-	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.	In het plangebied is dit vegetatietype niet aanwezig. Door het beoordeelde project wordt dit habitatype in de omgeving niet negatief beïnvloed.

Soort / Habitat	Beschrijving	Doelstelling	Effect beoordeeld project
	verstuivingen met overgangen naar droge heiden en bossen.		
Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het <i>Littorelletalia uniflorae</i> en/of <i>Isoëto-Nanojuncetea</i> H3130	Het habitatype zwak gebufferde vennen komt sporadisch voor op de Veluwe, zoals plaatselijk op de Hoge Veluwe	Behoud verspreiding, behoud oppervlakte en kwaliteit.	In het plangebied is dit vegetatietype niet aanwezig. Door het beoordeelde project wordt dit habitatype daarom niet negatief beïnvloed.
Dystrofe natuurlijke poelen en meren H3160	Het habitatype zure vennen is op de Veluwe wijd verspreid. De kwaliteit is in een deel van de vennen matig.	Behoud verspreiding, behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.	In het plangebied is dit vegetatietype niet aanwezig. Door het beoordeelde project wordt dit habitatype daarom niet negatief beïnvloed.
Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het <i>Ranunculion fluitantis</i> en het <i>Callitrichio-Batrachion</i> H3260	Het habitatype beken en rivieren met waterplanten, <i>waterranonkels</i> (subtype A) komt voor in diverse beken en sprengen, maar is niet overal even stabiel en niet overal van goede kwaliteit. Er zijn goede mogelijkheden voor herstel. Dit is ook van belang voor een soort als de beekprik.	Uitbreiding verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit beken en rivieren met waterplanten, <i>waterranonkels</i> (subtype A).	In het plangebied is dit vegetatietype niet aanwezig. Door het beoordeelde project wordt dit habitatype daarom niet negatief beïnvloed.
Noord-Atlantische vochtige heide met <i>Erica tetralix</i> H4010	Alhoewel de Veluwe vooral van belang is voor droge heiden, zijn er toch enige deelgebieden waar een aanzienlijke hoeveelheid van het habitatype vochtige heiden, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A) aanwezig is; delen hiervan zijn vergrast. Enige uitbreiding is nodig en realiseerbaar.	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige heiden, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A).	In het plangebied is dit vegetatietype niet aanwezig. Door het beoordeelde project wordt dit habitatype daarom niet negatief beïnvloed.
Droge Europese heide H4030	De Veluwe levert de grootste bijdrage voor het habitatype droge heiden, dat in sommige deelgebieden in goede kwaliteit en over een grote oppervlakte aanwezig is. Een goed voorbeeld hiervan vormt de Posbank waar in het reliëfrijke landschap een fraaie afwisseling van struikhei-begroeiingen en	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.	Binnen het plangebied ontbreekt heide geheel. Negatieve effecten op het habitatype kunnen uitgesloten worden

Soort / Habitat	Beschrijving	Doelstelling	Effect beoordeeld project
	bosbesrijke heide te zien is. Netto-uitbreiding van de oppervlakte dient gericht te zijn op het verbinden van grote heideterreinen met elkaar via open landschap, met het oog op duurzaamheid van populaties. Ook kleinere terreinen dienen vergroot te worden of verbonden te worden met andere heiden, met het oog op completere en duurzamere faunagemeenschappen. In sommige delen is deze heide vergrast of arm aan structuur en fauna-elementen. Voortgaande successie op kleine, geïsoleerde heideterreintjes is toegestaan zolang er op gebiedsniveau netto sprake is van oppervlaktevergroting.		
<i>Juniperus communis</i> -formaties in heide of kalkgrasland H5130	Struwelen van het habitatype jeneverbesstruwelen zijn beperkt tot enkele deelgebieden, waarbij de Doornspijkse Heide de grootste oppervlakte herbergt. Op de Veluwe zijn daarnaast veel losstaande jeneverbessen aanwezig.	Behoud verspreiding, behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.	In het plangebied is dit vegetatietype niet aanwezig. Door het beoordeelde project kan dit habitat daarom niet negatief beïnvloed worden.
Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa) H6230	Enkele van de best ontwikkelde voorbeelden van dit habitatype worden op de Veluwe aangetroffen, zoals op de Harskamp (met de grootste populatie wolverlei en zeldzame soorten als kleine schorse-neer en heidezegge). Wegens het voorkomen van twee laatst genoemde soorten en het grote oppervlakte van het habitatype levert het gebied een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel van het habitatype. Op veel andere locaties (bijvoorbeeld wegbermen) is het type matig ontwikkeld. Verder komt het plaatselijk goed ontwikkelde vochtige vormen voor. Omdat het habitatype heischrale graslanden landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert wordt uitbreiding van het oppervlakte en verbetering van de kwaliteit nagestreefd.	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.	In het plangebied is dit vegetatietype niet aanwezig. Door het beoordeelde project wordt dit habitatype daarom niet negatief beïnvloed.
Grasland met <i>Molinia</i>	Het habitatype blauwgraslanden verkeert landelijk	Behoud verspreiding, uitbreiding	In het plangebied is dit vegetatietype niet aanwezig.

Soort / Habitat	Beschrijving	Doelstelling	Effect beoordeeld project
op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (<i>Molinion caeruleae</i>) H6410	in een zeer ongunstige staat van instandhouding. In het Natura2000-gebied komt het voor op lemige gronden, bijvoorbeeld bij Staverden en aan de randen van de zandgrond (o.a. Wisselse Veen). Uitbreiding van de oppervlakte blauwgraslanden kan gerealiseerd worden in samenhang met habitattypen H4010 vochtige heiden, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A) en H6230 heischrale graslanden.	oppervlakte en verbetering kwaliteit.	Door het beoordeelde project wordt dit habitattypen daarom niet negatief beïnvloed.
Actief hoogveen H7110	Het habitattypen actieve hoogvenen, <i>heideveentjes</i> (subtype B) komt voor in een aantal hoogveenvenen en als hellingveentjes. Het heeft onder meer in het Kootwijkerveen en het Mosterdven een zeer goede kwaliteit. Op andere locaties is uitbreiding mogelijk, bijvoorbeeld vanuit natte heide of verdroogde veentjes	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit actieve hoogvenen, <i>heideveentjes</i> (subtype B).	In het plangebied is dit vegetatietypen niet aanwezig. Door het beoordeelde project wordt dit habitattypen daarom niet negatief beïnvloed.
Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het <i>Rhynchosporion</i> H7150	Het habitattypen pioniervegetaties met snavelbiezen komt met name voor op plagplekken die door natuurlijke successie overgaan in het habitattypen H4010 vochtige heiden, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A). Voor duurzaam behoud van de levensgemeenschap binnen het gebied, is het van belang dat oppervlakte en kwaliteit toenemen.	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.	In het plangebied is dit vegetatietypen niet aanwezig. Door het beoordeelde project wordt dit habitattypen daarom niet negatief beïnvloed.
Atlantische zuurminnende beukenbossen met <i>Ilex</i> en soms ook <i>Taxus</i> in de ondergroei (<i>Quercion roboretetraeae</i> of <i>Ilici-Fagenion</i>) H9120	Het habitattypen beuken-eikenbossen met hulst komt momenteel op enkele locaties op de Veluwe in een kwalitatief goede vorm voor (bijvoorbeeld in het Speulderbos). Zonder enig beheer zal een aanzienlijk deel van de eikenbossen op de Veluwe op termijn overgaan in dit habitattypen.	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.	In het plangebied is dit vegetatietypen niet aanwezig. Door het beoordeelde project wordt dit habitattypen daarom niet negatief beïnvloed.
Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukenbos-	Het habitattypen eiken-haagbeukenbossen, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A) komt voor op enkele voedselrijkere, leem- of lösshoudende standplaatsen. Het type verkeert landelijk in een zeer ongun-	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit eiken-haagbeukenbossen, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A).	In het plangebied is dit vegetatietypen niet aanwezig. Door het beoordeelde project wordt dit habitattypen daarom niet negatief beïnvloed.

Soort / Habitat	Beschrijving	Doelstelling	Effect beoordeeld project
sen behorend tot het <i>Carpinion-betuli</i> H9160	stige staat van instandhouding. Behoud van de huidige groeiplaatsen is op korte termijn van belang, waarbij op termijn mogelijk uitbreiding kan plaatsvinden op geschikte standplaatsen, in de nabijheid van goede voorbeelden (met bronpopulaties van kenmerkende soorten).		
Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met <i>Quercus robur</i> H9190	De Veluwe levert de grootste bijdrage voor het habitatype oude eikenbossen, dat over een aanzienlijke oppervlakte verspreid is. Verbetering van de kwaliteit is mogelijk door het type te ontwikkelen op oude bosgroeiplaatsen met oud-bossoorten. Verbetering van de kwaliteit van het habitatype is noodzakelijk wegens de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding.	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.	In het plangebied is dit vegetatietype niet aanwezig. Door de ingreep wordt dit habitatype in de omgeving niet negatief beïnvloed.
Bossen op alluviale grond met <i>Alnus glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) H91E0	Het habitatype vochtige alluviale bossen, <i>beekbegeleidende bossen</i> (subtype C) komt op veel locaties op de Veluwe voor, maar in de meeste gevallen slechts over een geringe oppervlakte en met matige kwaliteit. Langs de beken en op de overgang naar het IJsseldal liggen grotere en kwalitatief betere voorbeelden. (o.a. Hierdense beek). Voor duurzaam behoud van de levensgemeenschap binnen het gebied, is het van belang dat oppervlakte en kwaliteit toenemen.	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, <i>beekbegeleidende bossen</i> (subtype C).	In het plangebied is dit vegetatietype niet aanwezig. Door het beoordeelde project wordt dit habitatype daarom niet negatief beïnvloed.

Bijlage 3. Effect ingreep op Ecologische Hoofdstructuur

Kernkwaliteiten op de Veluwe

Voor de Veluwe zijn kernkwaliteiten geformuleerd ('Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse Ecologische Hoofdstructuur - streekplanuitwerking mei 2006'). Per kernkwaliteit is (*cursief*) aangegeven wat het effect is van de ingreep.

- Het grootschalige samenhangende bos- en natuurgebied waarbinnen uitwisseling van planten en dieren mogelijk is, waarbinnen natuurlijke processen zo veel mogelijk ongestoord verlopen, en waarbinnen het beheer optimaal is afgestemd op de gevarieerde natuurdoelstellingen. Hierbij is zowel ruimte voor grote eenheden natuur en natuurbos als voor meer 'beheerde' natuur: multifunctioneel bos, heide, vennen en stuifzanden en de daarbij behorende flora en fauna.
Het betreft een bestaand recreatieterrein, aan de uiterste rand van de ecologische hoofdstructuur. De bouw van de recreatiewoningen heeft geen invloed op de grootschalige samenhang van de Veluwe als geheel.
- De uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren binnen de hele Veluwe. In het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe.
De bouw van de recreatiewoningen heeft geen invloed op de verplaatsingsmogelijkheden binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe, omdat er geen veranderingen in omheining of afrastering plaatsvinden.
- De verbinding van de Veluwe met de IJsselvallei, Rijnuitwaerden, Gelderse Vallei en Randmeerkust via verbindingzones en in de toekomst poorten en robuuste verbindingen (Hattemer-, Wisselse, Beekberger-, Soerense, Haviker-, Renkumse, Voorthuizer- en Hierdense poort). Planten en dieren kunnen zich ongestoord verplaatsen binnen deze verbindingzones en poorten. In de poorten kunnen de abiotische processen op de overgang van de Veluwe en de lagere randgebieden zo veel mogelijk ongestoord verlopen.
Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de beoogde verbindingzones, robuuste verbindingen en poorten.
- De landschappelijke, hydrologische en ecologische samenhang binnen het stroomgebied van de Hierdense beek met infiltratie- en kwelgebieden, met moerassen, natte schraallanden, natte heide, bloemrijke graslanden, en kruidenrijke akkers en bossen.
Het plangebied ligt niet in het stroomgebied van de Hierdense beek.
- De verwevenheid en het samengaan van cultuurhistorie en natuur in onder andere landgoederen, sprengen, oude landbouwenclaves, grafheuvels en hakhoutbossen.
In het plangebied zijn geen cultuurhistorische elementen aanwezig.
- De beken, sprengen en beekdalen op de flanken van de Veluwe met hun hydrologische en landschappelijke samenhang met hun omgeving.
In het plangebied zijn geen beken, sprengen en beekdalen aanwezig.

Omgevingscondities

Voor de Gelderse Ecologische Hoofdstructuur zijn omgevingscondities geformuleerd ('Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse Ecologische Hoofdstructuur - streekplanuitwerking mei 2006'). Per omgevingsconditie is (*cursief*) aangegeven wat het effect is van de ingreep.

- De mogelijkheid van uitwisseling van planten en dieren tussen en binnen de verschillende leefgebieden binnen de Ecologische Hoofdstructuur.
De bouw van de recreatiewoningen heeft geen invloed op de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren: het betreft een bestaand recreatieterrein, waarvan de inrichting van dit deel van het recreatieterrein niet wezenlijk verandert door de bouw van de recreatiewoningen..
- Grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit, kwantiteit en stroming) behorende bij de waterafhankelijke natuurdoeltypen.
De bouw van de recreatiewoningen heeft geen invloed op de grond- en oppervlaktewateromstandigheden.
- Terugdringen van de stikstofbelasting op de voor verzuring gevoelige delen van de Ecologische Hoofdstructuur. Herstellen van de natuurlijke voedselrijkdom en zuurgraad in vermeste en verzuurde natuurgebieden door het uitvoeren van effectgerichte maatregelen. Opheffen fosfaatverzuuring

van landbouwgrond waarop nieuwe natuur ontwikkeld wordt. Verlaging van de belasting met voedingsstoffen van HEN-wateren en van bovenstroomse wateren van voedselarme natuurgebieden in de Ecologische Hoofdstructuur.

Door de bouw van de recreatiewoningen is geen sprake van een verhoogde stikstof- of fosfaatbelasting of verhoging van de belasting met voedingsstoffen van watersystemen.

- Het opheffen van knelpunten lichthinder op of nabij de Veluwe. Het reduceren van hemelhelderheid door beperken van opwaartse lichtuitstoot op of nabij de Veluwe.

Het betreft een bestaand recreatieterrein; bij de bouw van de recreatiewoningen kan opwaartse lichtuitstoot worden voorkómen door een goede keuze van verlichtingsarmaturen.

- Stille in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden).

Stilte(beleids)gebieden zijn hier niet aan de orde.